

Til elever - spørsmål og svar om fraværsgrensen

Det er utarbeidet en veiledning til elever om de nye fraværsreglene.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 27.10.2018

Når du går på videregående skole har du i utgangspunktet plikt til å møte opp til alle timer. Fra og med skoleåret 2016–2017 gjelder det også en fraværsgrense. Fraværsgrensen er en grense for hvor mye udokumentert fravær du kan ha i hvert enkelt fag. Hvis du ikke har mer enn 10 prosent fravær i noen fag, har fraværsgrensen ingen konsekvens for deg. Da trenger du ikke å levere dokumentasjon på fraværet ditt. Hvis du har mer enn 10 prosent udokumentert fravær i et fag, får du ikke karakter i faget.

Dersom du har mellom 10 og 15 prosent udokumentert fravær i et fag, kan rektor etter nærmere regler bestemme at du likevel kan få karakter.

Spørsmål og svar

Vanlige spørsmål om fraværsgrensen

Spørsmål: Hvem gjelder fraværsgrensen for?

Svar: Fraværsgrensen gjelder for deg som er elev i offentlig eller privat videregående skole. Grensen gjelder også for deg som tar påbygg som elev (Vg3 eller Vg4). Fraværsgrensen gjelder ikke for lærlinger, lære kandidater og voksne. Grensen gjelder heller ikke hvis du tar Vg3 alternativ fagopplæring i skole.

Spørsmål: Kreves det dokumentasjon for fravær opp til 10 prosent?

Svar: Nei. 10 prosent er en grense for hvor mye du kan være borte uten å ha dokumentasjon. Det er dermed ikke nødvendig å dokumentere fravær før grensen er overskredet. Det er med andre ord ikke nødvendig å skaffe dokumentasjon dersom du ikke er i nærheten av, eller over, grensen på 10 prosent.

Spørsmål: Får jeg beskjed før jeg har overskredet fraværsgrensen?

Svar: Ja. Hvis det er fare for at du får mer enn 10 prosent fravær i et fag, skal skolen varsle deg skriftlig. Hvis du er under 18 år, skal foreldrene dine også varsles skriftlig. Du kan ikke miste halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i et fag uten å ha blitt varslet skriftlig i forkant.

Varslet skal gis skriftlig og tidlig nok til at du skal kunne unngå å overskride fraværsgrensen. Selv om du fikk varsel i forbindelse med halvårskarakteren, skal du få et nytt varsel dersom det er fare for at du ikke kan få standpunktkarakter.

Spørsmål: Hva regnes som udokumentert fravær?

Svar: Alt udokumentert fravær vil telle inn på fraværsgrensen på 10 prosent.

Spørsmål: Teller kjøreopplæring på fraværsgrensen?

Svar: Fravær som gjelder deler av den obligatoriske trafikkopplæringen til førerkort klasse B, kan unntas fra fraværsgrensen. Dette gjelder 4 timer obligatorisk sikkerhetskurs på bane (trinn 3) og 9 timer av sikkerhetskurs på veg (del 2 og 3 av trinn 4). Rimelig reisetid vil også omfattes av det dokumenterte fraværet. De øvrige delene av trafikkopplæringen, inkludert førerprøvene, er ikke unntatt fra fraværsgrensen.

Spørsmål: Kan jeg få karakter hvis jeg har mer enn 10 prosent udokumentert fravær i et fag?

Svar: Du kan ha et høyere fravær enn 10 prosent samlet for dokumentert og udokumentert fravær, men det udokumenterte fraværet må ikke overstige 10 prosent. Husk at læreren din uansett må ha tilstrekkelig vurderingsgrunnlag for å sette karakter.

Rektor kan etter nærmere regler bestemme at fraværsgrensen ikke skal gjelde selv om du har

inntil 15 prosent udokumentert fravær.

Spørsmål: Er grensen på 10 prosent absolutt?

Svar: Hvis årsaken til fraværet ditt gjør det klart urimelig at grensen på 10 prosent skal gjelde, kan rektor bestemme at du likevel får karakter. Det udokumenterte fraværet i faget kan uansett ikke være høyere enn 15 prosent. Dette unntaket kan for eksempel brukes hvis du har en vanskelig situasjon hjemme.

Spørsmål: Kan jeg få standpunktkarakter selv om jeg ikke fikk halvårsvurdering med karakter til jul?

Svar: Ja. Fraværsgrensen gjelder både for halvårsvurdering med karakter og for standpunktkarakter. For halvårsvurdering med karakter midt i skoleåret, regnes fraværsgrensen opp mot timetallet i faget det halvåret. For standpunktkarakter og halvårsvurdering ved slutten av året, regnes fraværet opp mot det totale timetallet i faget det skoleåret.

Spørsmål: Hva er konsekvensen av å ha mer enn ti prosent fravær i et fag?

Svar: Dersom du ikke får standpunktkarakter i ett eller flere fag, vil du ikke få vitnemål. Å ikke få karakter i ett eller flere fag kan også få konsekvenser for inntak til Vg2 eller Vg3. Hovedregelen er at du må ha bestått i alle fag på det aktuelle trinnet for å kunne gå videre.

Har du gått over fraværsgrensen slik at du ikke får standpunktkarakter i et fag, kan du ta faget som privatist. Fylkeskommunen eller skolen må ha gitt deg status som deltidselev før du kan melde deg opp til privatisteksamen. Fristen for å melde seg til våreksamen er 1. februar og fristen for høsteksamen er 15. september.

Du har fremdeles rett til å delta i opplæring i faget, selv om du har overskredet fraværsgrensen. Men du kan ikke være elev og privatist i det samme faget samtidig. Derfor vil du ikke lenger ha rett til å følge undervisning i faget, hvis du har meldt deg opp til privatisteksamen. Det er opp til den enkelte skole om du som privatist fortsatt får følge undervisningen

Mer om konsekvensene av å overskride fraværsgrensen i rundskrivet om fraværsgrense.

Mer om privatisteksamen

Spørsmål om unntak fra fraværgrensen

Spørsmål: Hva slags fravær kan jeg dokumentere for å unngå at jeg går over fraværgrensen?

Svar: Ved fravær over 10 prosent, kan du likevel få karakter om du kan dokumentere at fraværet skyldes følgende årsaker:

- helse- og velferdsgrunner
- arbeid som tillitsvalgt
- politisk arbeid
- hjelpearbeid
- lovpålagt oppmøte
- representasjon i arrangement på nasjonalt eller internasjonalt nivå, f.eks. idrett eller kultur (jf. § 3-47 femte ledd a til f)
- fravær på inntil to dager til religiøse høytider utenom Den norske kirke.

Spørsmål: Er det noe fravær som *ikke* teller som fravær?

Svar: Ja. Hjelp du har rett til etter opplæringsloven, som rådgiver og PP-tjeneste, regnes ikke som fravær. Det er nok å dokumentere at du har vært der, for eksempel med en lapp fra rådgiver. Det regnes heller ikke som fravær dersom du deltar i for eksempel elevrådet eller har inngått avtale om selvstendig studiearbeid, se de neste to spørsmålene.

Spørsmål: Teller det som fravær hvis jeg ikke er på skolen, men gjør skolearbeid hjemme?

Svar: Dersom du har avtale med lærer eller rektor om selvstendig studiearbeid, for eksempel at du istedenfor å møte til undervisningen gjør skolearbeid på egenhånd, regnes ikke dette som fravær. Husk at selvstendig studiearbeid må avtales med skolen på forhånd.

Spørsmål: Teller det som fravær hvis jeg har møter i elevrådet eller med Elevorganisasjonen?

Svar: Nei. Deltar du i elevrådsarbeid eller skoleadministrativt arbeid, regnes ikke dette som fravær. Dette omfatter også deltakelse på elevting i regi av Elevorganisasjonen. Arbeidet må

være godkjent av skolen eller læreren din. Hvis du ikke har avtalt dette med skolen, vil det bli regnet som fravær.

Spørsmål: Teller det som fravær hvis jeg er forsinket til timen?

Svar: Det er skolen/fylkeskommunen som bestemmer om fravær i bare deler av en time skal regnes som forsentkomming, eller om det skal føres fravær for en hel time. Dette bør være regulert i ordensreglementet på skolen din.

Dersom fraværet skyldes forhold som du åpenbart ikke kunne noe for, som for eksempel store forsinkelser i kollektivtrafikken, kan rektor bestemme at det likevel ikke skal føres fravær.

Spørsmål: Teller det som fravær hvis jeg blir bortvist fra skolen?

Svar: Ja.

Spørsmål om sykefravær

Spørsmål: Hvilken dokumentasjon kreves for fravær som skyldes helsegrunner?

Svar: Det er bare dersom du står i fare for å få mer enn 10 prosent fravær i et fag at fraværet må dokumenteres. Fravær av helsegrunner må i utgangspunktet dokumenteres med legeerklæring eller med dokumentasjon fra annen sakkyndig, som for eksempel fysioterapeut, tannlege eller psykolog (herunder BUP). Det holder ikke med egenmelding eller melding fra foreldrene dine.

Skolehelsetjenesten kan ikke skrive ut legeerklæringer, men de skal gi skriftlig bekreftelse på at du har vært der. Det er opp til skolehelsetjenesten å vurdere om det kan være aktuelt å skrive andre former for dokumentasjon.

Spørsmål: Teller det som fravær hvis jeg er hos tannlegen, men ikke er syk?

Svar: Nei. Hvis du har dokumentasjon på at du har vært hos tannlegen, regnes det ikke med i fraværgrensen. Dette gjelder også for dokumentasjon for bl.a. legetimer, time hos helsesøster eller BUP og sykehusinnleggelse. Fraværet vil bli ført på vitnemål/kompetansebevis dersom det ikke inngår i de 10 dagene som kan unntas føring.

Spørsmål: Må jeg innhente legeerklæring hver gang jeg er borte, selv om fraværet skyldes kronisk sykdom?

Svar: Nei. Har du en legeerklæring på kronisk sykdom, eller på langvarig fysisk eller psykisk sykdom som medfører økt risiko for fravær, kan du bruke egenmelding. Det samme gjelder hvis du har en erklæring som viser at du er under utredning eller oppfølging for udiagnostisert sykdom.

Husk at du uansett ikke behøver å hente inn dokumentasjon hver gang du er syk, kun hvis du nærmer deg eller er over grensen på 10 prosent i ett eller flere fag.

Spørsmål: Må jeg alltid gå til legen hvis jeg er syk?

Svar: Nei, bare dersom du står i fare for å få mer enn 10 prosent fravær i et fag.

Spørsmål: Når må jeg dra til legen hvis jeg vil ha legeerklæring?

Svar: Ta kontakt med legekantoret den dagen du er syk. Legekantoret må vurdere om du skal møte samme dag som du ringer, eller om du skal få time på et senere tidspunkt. Det som avgjør hvor raskt du kan få time er blant annet hvor syk du er, hvor godt legen kjenner deg, og hvor mange andre som trenger hjelp samtidig.

Spørsmål: Må jeg alltid inn til en konsultasjon hos legen, eller kan jeg kun få en erklæring?

Svar: Det er opp til legen din å vurdere behovet for en konsultasjon. Om legen trenger å se deg, og når du skal komme, er blant annet avhengig av hvor syk du er og hvor godt legen kjenner deg. Vanligvis trenger legen å møte deg for å kunne dokumentere at du er syk. Noen leger tilbyr legeattest via henvendelser over nettet. Hvis legen ikke har møtt deg før, vil det være vanskelig for legen å gjøre en faglig vurdering av helsetilstanden din via en henvendelse over nettet.

Spørsmål: Vil jeg få legetime den dagen jeg ringer?

Svar: Fastlegen har plikt til å ivareta sine pasienters helsebehov, og må alltid prioritere de sykeste pasientene. Det betyr at du ikke alltid kan forvente å få time samme dag som du

ringer.

Spørsmål: Hva må jeg betale?

Svar: Fastlegen må gjøre en vurdering av din helsetilstand når det skal utstedes attest. Hvis du må til fastlegen for undersøkelse og/eller behandling må du betale for timen (konsultasjonen) hvis du er over 16 år. Normalpris for konsultasjon hos fastlegen og hos noen andre behandlere som kan dokumentere skolefravær finner du her. Betaling for attesten kommer i tillegg. Det er legen som fastsetter prisen ut fra tiden som er brukt. Legekontoret skal ha oppslag om priser, og de kan fortelle deg hva du skal betale. Dersom du er under 16 år er undersøkelse og/eller behandling hos fastlegen gratis. Du må likevel betale for attesten.

Dersom fastlegen finner grunn til å gi deg attest uten at du har vært til konsultasjon, skal du ikke betale konsultasjonstakst/egenandel. Da skal du bare betale for attesten, og kanskje for at den for eksempel sendes til deg i posten.

Hvis du går til en annen lege enn fastlegen din gjelder andre betingelser.

Spørsmål om fraværsberegning

Spørsmål: Hva betyr det at fraværgrensen gjelder for timer i enkeltfag?

Svar: Fraværgrensen gjelder for hvert enkelt fag, ikke for hele dager. Siden du ikke har like mange timer i alle fag, vil det være ulikt hvor mange timer udokumentert fravær du kan ha i de ulike fagene. Se oversikten over timetallet i de ulike fellesfagene nederst i dette skrivet.

Spørsmål: Hva betyr det at fraværgrensen regnes ut fra klokketimer?

Svar: Fraværgrensen skal beregnes ut fra det fastsatte årstimetallet i faget, hvor timetallet er basert på 60-minuttersenheter. Dersom skolen din gir undervisning i kortere økter, må timetallet og fraværet regnes om. I samfunnsfag som har 84 klokketimer i året, vil for eksempel fraværgrensen være på 11 timer i året dersom skolen har organisert timene i økter på 45 minutter. Spør på skolen hvis du er usikker på hva som gjelder i de ulike fagene.

Spørsmål: Hvordan beregner jeg fravær på en fagdag eller skoletur?

Svar: Hvis det gis opplæring i flere fag samtidig, for eksempel på fagdager eller skoleturer, skal faglærerne på forhånd ha avklart hvilke fag fravær vil telle inn på, og hvordan det vil fordele seg mellom fagene. Hvis du har planlagt fravær på en slik dag bør du snakke med de aktuelle lærerne.

Spørsmål: Hvordan beregnes fravær i fag som strekker seg over to eller tre skoleår?

Svar: Fravær i disse fagene skal måles opp mot timetallet hvert enkelt skoleår, ikke alle timene i faget over to eller tre år.

Spørsmål: Får jeg fravær dersom jeg ikke kan møte opp på skolen på grunn av privatisteksamen?

Svar: Hvis privatisteksamen inngår i det ordinære fagvalget ditt, for eksempel at du tar fremmedspråk som privatist fordi skolen ikke tilbyr undervisning i dette språket, regnes ikke dette som fravær.

Hvis du har privatisteksamen i et fag som *ikke* inngår i det ordinære fagvalget ditt, for eksempel at du vil forbedre karakteren i et fag, vil dette regnes som fravær.

Spørsmål: Hvor mye fravær skal til før fraværsgrensen er overskredet?

Svar: Dette varierer fra fag til fag, da fagene har ulike timetall. Tabellene under gir en oversikt ut fra årstimetallet i de ulike fagene ifølge den ordinære fag- og timefordelingen.

Merk at tabellen tar utgangspunkt i klokketimer (på 60 minutter). Dersom skolen din gir undervisning i kortere eller lengre økter (for eksempel på 45 minutter) må du regne om årstimetallet, og deretter beregne 10 prosent ut fra dette.

Noen skoler har fastsatt et høyere minstetimetall eller en annerledes fag- og timefordeling enn det som står under. Da må fraværsgrensen beregnes ut fra det som gjelder på skolen. Spør på skolen din hvis du er usikker på hva som gjelder hos dere. Se også nærmere omtale i rundskrivet til Utdanningsdirektoratet [[lenke til: Én time er en klokke](#)].

Fellesfag i studieforberedende utdanningsprogram

Fag	Klokketimer pr år	Maksimalt udokumentert fravær før fraværsgrensen for standpunktkarakter er nådd
Norsk Vg3	168	16 klokketimer
Engelsk Vg1	140	14 klokketimer
Naturfag Vg1	140	14 klokketimer
Fremmedspråk Vg2	112	11 klokketimer
Fremmedspråk Vg3	140	14 klokketimer
Matematikk Vg1	140	14 klokketimer
Matematikk Vg2 (2T/2P)	84	8 klokketimer
Samfunnsfag Vg2	84	8 klokketimer
Geografi Vg2	56	5 klokketimer
Historie Vg3	113	11 klokketimer
Kroppsøving Vg3	56	5 klokketimer
Religion og etikk Vg3	84	8 klokketimer

Fellesfag i yrkesfaglige utdanningsprogram

Fag	Klokketimer pr år	Maksimalt fravær før fraværsgrensen for standpunktkarakter er nådd
Norsk Vg2	56	5 klokketimer
Engelsk Vg2	56	5 klokketimer
Matematikk Vg1	84	8 klokketimer
Naturfag Vg1	56	5 klokketimer
Samfunnsfag Vg2	84	8 klokketimer
Kroppsøving Vg2	56	5 klokketimer

Spørsmål om å gå over fraværsgrensen

Spørsmål: Hva skjer hvis jeg ikke får standpunktkarakter på Vg1 eller Vg2?

Svar: Dersom du ikke får standpunktkarakter i ett eller flere fag på Vg1 eller Vg2, må du bestå fagene før du kan få vitnemål.

Du har rett til å klage om du har fått IV i standpunktkarakter. Skolen skal informere deg om at du kan klage, og om reglene for å klage. Hvis du ikke klager, eller klagen ikke fører frem, må du ta faget på nytt. Dette kan du gjøre som privatist, eller dersom skolen tar deg inn på nytt som elev i faget.

Å ikke få karakter i ett eller flere fag kan også få konsekvenser for inntak til Vg2/Vg3.

Hovedregelen er at du må ha bestått i alle fag på det aktuelle trinnet for å kunne gå videre.

Du kan likevel fortsatt bli flyttet opp til Vg2/Vg3. Det er fylkeskommunen eller rektor som avgjør dette. De må foreta en helhetlig vurdering av om du har de faglige forutsetningene som er nødvendig for å følge opplæringen på neste nivå. Din fylkeskommune kan ha sagt noe nærmere om hva som skal til for å bli flyttet opp til neste nivå i den lokale forskriften om

inntak. Se nærmere under punktet om inntak til Vg2 eller Vg3 i vårt rundskriv for fraværsgrensen.

Spørsmål: Hva skjer hvis jeg ikke får standpunktkarakter på Vg3?

Svar: Har du gått over fraværsgrensen slik at du ikke får standpunktkarakter i et eller flere fag, må du ta faget/fagene som privatist for å få vitnemål. Du kan lese mer om å overskride fraværsgrensen rundskriv for fraværsgrensen.

Spørsmål: Hva skjer hvis jeg ikke får halvårsvurdering med karakter til sommeren?

Svar: I fag som går over flere skoleår får du ikke standpunktkarakter etter hvert skoleår, men du får i stedet halvårsvurdering også til sommeren. Dette gjelder for eksempel kroppsøving. Du kan fortsatt bli flyttet opp til Vg2 og/eller Vg3 om du har IV i halvårsvurdering til sommeren i et eller flere fag p.g.a. fraværsgrensen. Det er fylkeskommunen eller rektor som avgjør dette. De må vurdere om du har de faglige forutsetningene som er nødvendig for å følge opplæringen på neste nivå. Din fylkeskommune kan i den lokale forskriften om inntak ha sagt noe mer om hva som skal til for å bli flyttet opp på neste nivå.

Hvis du blir flyttet opp til neste nivå må du ikke ta faget på nytt eller få ny halvårsvurdering med karakter. Det er nok at du får standpunktkarakter i faget.

Dersom du ikke blir flyttet opp til neste nivå så kan fylkeskommunen velge å gi deg tilbud om å ta et eller flere fag på nytt på Vg1/Vg2 som deltidselev. Alternativet er å ta hele faget som privatist.

Spørsmål: Hvordan melder jeg meg opp som privatist?

Svar: Du melder deg opp som privatist i privatistweb. Fristen for å melde seg til våreksamen er 1. februar og fristen for høsteksamen er 15. september.

Du kan ikke være elev og privatist i det samme faget samtidig. Hvis du skal melde deg opp til privatisteksamen samtidig som du er elev i faget (før 1. februar), må du søke fylkeskommunen eller skolen for å få status som deltidselev.

Har du meldt deg opp som privatist, har du ikke lenger rett til å følge undervisningen i faget. Det er opp til den enkelte skole om du som privatist fortsatt får følge undervisningen. Mer om privatisteksamen.

Spørsmål: Hva slags oppfølging kan jeg forvente?

Svar: Som elev har du rett til sosialpedagogisk rådgivning. Det vil si at du skal få informasjon, veiledning, oppfølging og hjelp til å finne deg til rette på skolen. Rådgivningen skal bl.a. medvirke til å forebygge frafall. Du kan lese mer om rådgivning her.

Du kan forvente at du blir varslet i forkant av at du går over fraværgrensen, og at skolen fatter vedtak når du går over grensen for udokumentert fravær. Du skal også bli informert om at du kan klage.

Hvis du verken er i opplæring eller arbeid, skal oppfølgingstjenesten kobles inn.

Fraværgrensen er regulert i forskrift til opplæringsloven § 3-3 siste ledd og forskrift til friskoleloven § 3-3 siste ledd.

Du kan lese mer om bestemmelsen i rundskrivet om fraværgrense.